

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA 6. SOL. O.

LETO X — STEVILKA 2

FEBRUAR 1977

POSTNINA PLAČANA

8. februar Prešernov dan

»Če je Prešeren podoba naše duše, edina resnična podoba, ki jo imamo doslej o njem — potem se ga ne spominjamo le enkrat na leto, ko praznujemo njegov spomin ob obletnici njegove smrti — temveč mu poskušamo biti zvesti vse leto, z vsem svojim delom in življenjem,« je pred časom zapisala pisateljica Mira Miheličeva.

In res naj bo tako. Tako kot je meni prenekaterikrat, ko se vzpenjam tja gor proti Brinjevemu vrhu. In ko nosim v sebi tisočero drobnih stvari, mnogo stkanih misli, ki jih izročam vetru nad dolino, šelestenju praproti, ki jih izročam popotniku na podgorski cesti, dekletu v mlekarji, otroku v šoli, usnjarju v tovarni...

»Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal,
srce je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi.«

Da bi se naposled spominjal tistih zasanjanih otroških dni. Gledal sem skozi okno naše stare šole. Zunaj je lilo iz sonca. V hribovju je zelenelo. Pred menoj, v tretji klopi, pa je čuteče žlobudral deklški glas...

»Spet trte so rodile
prijetlji, vince nam sladko,
spet trte so rodile
prijetlji, vince nam sladko...«

Ozrem se k sošolki in poslušam in strmim. Slišal sem že zanj, France Prešeren, brskam v otroški glavi in se spominjam, doma imamo poezije, materina pripoved o jezičnem dohtarju mi je tudi ostala v glavi. In zdaj, ko sem spremljal učiteljev glas, ki je vodil Franceta iz Vrbe k staremu stricu na Kopanj in od tam v Ribnico na Dolenjskem, kjer se je uveljavljal z odličnim znanjem in prekipevajočo duhovno energijo — ga nisem izpustil.

Tistega opoldneva je njegova podoba dobila v meni popolnejši odsev.

Za vse njegove zgođe in ne-zgođe sem izvedel, učiteljev glas me je prepričeval z veliko ljubeznijo o tem, kako je bil Prešeren na pragu Dunaja, prežet z nezadržno silo po spoznavanju in zlasti po estetskem uživanju poezije vseh kulturnih narodov, njegovo srce je bilo že tedaj na strani evropskih demokratičnih in narodnih sil, ki so se upirale preživelim vladavinam. Usoda

mu je začrtala smer. V širni svet, ki je vabil in bil bolj razkošen življenjskih oblik, kakor pa je bila tiha, domača Vrba...

Potem mi je pogled spet zdrsnil skozi okno na dvorišče izpred šole, klade drv in otroški vik, zdelo se mi je, da je iz sonca še bolj lilo, preslišal sem besede...

»Od nekdanj lepe so
Ljubljanske slovele,
al' lepše od Urške bilo ni
nobene...«

Moje otroške misli so zdrvele tja daleč v veliko mesto, tromostovje, opera, Ljubljani- ca, krčma na Karlovski cesti, doba nastajanja prvih ljubezenskih pesmi. Kratka doba in spet na Dunaj, da bi pobegnil razmeram, ki so mu natovarjale težave in bridkosti. S seboj pa je nosil hrepenenje po

novem, očistujočem ljubezenskem soglasju, ki bi mu moglo vrniti vero v smisel življenja.

Kakor da nisem ničesar razumel, potem pa me je spet uklenil učiteljev glas...

»Valjhun, sin Kajtimara,
boj krvavi
že dolgo bije za krščansko
vero...«

Valjhun, zastoj tam išče
mlado lice
njega, ki kriv moritve je
velike.«

Zunaj se je stemnilo, kdo ve od kod, oblaki so prekrili nebo, zašumel je kostanj ob šoli, v meni pa so se zbirale besede, druga za drugo so ostajale prikriti globoko v srcu. Prijateljstvo. Ko se v življenju posameznika ali naroda nagrmadijo težave in katastrofe, tedaj mora spregovoriti obče veljavni jezik sporazumevanja in modrosti. Prešeren je izgubil prijatelja, izgubil je svojo notranjo, subjektivno ljubezen-

(Nadaljevanje na 2. strani)

BERETE LAHKO:

- 8. februar — Prešernov dan
- Delo, človek in kultura: Kulturni animator v organizaciji združenega dela
- Delo organov upravljanja: 4. redna seja IO LESNE — 6. seja odbora za ljudsko obrambo in odbora za družbeno samozasčito
- Družbena samozasčita: Varnost posameznika — pogoj za varnost družbe
- Zakon o združenem delu: Medsebojna delovna razmerja
- Solidarnost ni odpovedala — zabeležba
- Predstavljamo vam: TOZD gozdarstvo Crna
- Beneficirana delovna doba sekačev
- Varstvo pri delu: Jasne listine s področja varstva pri delu
- Novice in novosti iz naših TOZD
- Portret sodelavca: Franc Matvoz
- Bo SIS rešitev
- Ga poznate
- Zelimo jima zdravja in vračanja v gozd
- Priloga za kmetovalce (KKZ Slovenj Gradec)
- Sport in rekreacija: Smučarski tečaj na Pungartu

KULTURNI ANIMATOR V OZD

Brez kulturnega napredka delavci ne bodo zmogli upravljanja...

TITO

Da bodo delavci postali odločilen dejavnik kulturne politike, da bodo nenehno dvigali kulturno raven, izostrovali idejna, etična in umetniška merila ter razvijali tudi svojo kulturno in umetniško dejavnost, bo potrebno dosledno, hitro in učinkovito pristopiti k usposabljanju organizatorjev kulturnega življenja. Ta tako imenovani kulturni animator bo v svoji delovni skupnosti združeval okrog sebe delavce-ljubitelje posameznih zvrsti kulture in umetnosti, jih strokovno usmerjal in vključeval v samoupravne organe delovne organizacije in delegacije SIS za kulturo. **Še posebej pa bodo naloge animatorja naslednje:**

1. Raziskovanje kulturnih potreb in želja delavcev v

TOZD ali OZD (rezultati bodo osnova za načrt).

2. Načrtovanje kulturnega življenja v TOZD in OZD, tukaj bo moral realno upoštevati potrebe in možnosti za razvoj kulturnega življenja.

3. Načrtovanje finančnih sredstev za izvajanje nalog v okviru TOZD in OZD.

4. Organizacijsko tehnično delo: organizirati bo moral v sodelovanju s kulturnimi organizacijami (kulturno-prosvetnimi društvi, kulturnimi institucijami in posameznimi ustvarjalci) razne prireditve, abonmaje, poskrbeti za odkup predstav, vstopnic itd.

5. Posebna skrb za informativno-propagandni učinek v TOZD in OZD (posredovanja mnenj, ocene, obvestila itd.).

Pri svojem delu mora kulturni animator sodelovati z družbenopolitičnimi organizacijami (ZK, ZS, ZSM), z organi samoupravljanja v delovni organizaciji (kultura mora postati sestavni del razvojnih načrtov TOZD, o kulturi se mora spregovoriti tudi na delavskih svetih in zborih delavcev in nena zadnje morajo ti organi tudi odmerjati sredstva za kulturne akcije). Nadalje mora animator sodelovati s kulturnimi ustanovami v občini (kulturna skupnost, ZKPO, delavska univerza, društva, knjižnice, muzeji, galerije, gledališča itd.), s kulturnimi delavci ter umetniki iz regije, republike in iz drugih republik in pokrajin SFRJ.

Seveda pa si bo moral kulturni animator ustvariti ustrezne in sprejemljive pogoje za svoje delo, zato bo moral:

1. dobro poznati svojo delovno organizacijo in delavce v njej;

2. izbirati pravilne načine in sredstva za propagando (oglasna deska, prospekti, bilteni, časopis itd.);

3. neposredno spremljati izvajanje kulturnih akcij in biti na voljo s svojo strokovno in tehnično usposobljenostjo;

4. upoštevati družbeno funkcijo na področju kulture delavcev v združenem delu s tem, da bo pridobival nove sodelavce — v smislu širjenja kroga tistih, ki kažejo interes do lastnega in družbenega kulturnega razvoja.

In za zaključek: kaj je in kdo naj bo kulturni animator?

Kulturni animator (organizator kulturnega življenja) je strokovno politični delavec za preučevanje kulturnih potreb, želja in možnosti delavcev v TOZD in OZD, načrtovanje in organiziranje kulturnega življenja delavcev. Za opravljanje tega dela mora kulturni animator poleg splošnih pogojev, ki veljajo za družbenopolitične delavce, izpolnjevati posebne pogoje:

1. biti mora kulturno-politično razgledan in zavzet za razvoj kulture na samoupravnih osnovah;

2. čutiti mora notranje nagnjenje do tega področja;

3. poznati mora celovita dogajanja na kulturnem področju;

4. biti mora komunikativen;

5. imeti mora smisel za načrtovanje;

6. imeti mora organizacijske sposobnosti.

Delovna organizacija pa mora zagotoviti delovni in družbeni status kulturnega animatorja, opredeljen v samoupravnih normativnih aktih OZD.

Zaradi posebnega pomena dejavnosti mora kulturni animator v delovni organizaciji uživati podporo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, ker je od tega odvisen tudi uspeh njegovega dela.

Literatura: Priročnik za organizatorje kulturnega življenja. Izdala ZKPO Slovenije.

V prihodnji številki Viharnika: Vsebine in oblike kulturnega delovanja v temeljnih organizacijah združenega dela.)

Niko R. Kolar

(Nadaljevanje s 1. strani)

sko vizijo, tisto samodejno moč ljubezenskega doživljanja, ki zmora živeti tudi mimo drugačne življenjske resničnosti. Izgubil je Julijo...

»Vse misli zvirajo z ljubeznine, in kjer ponoči v spanju so zastale, zbude se, ko spet zarja noč prežene.«

Preselil se je v deželo Kranjsko, iz prastarih ljudskih tal so se dvigovala svetišča najčistejše lepote in človekoljubja Presnovih sonetov...

Oživil sem že zdavnaj zavrženo otroštvo. Moje oči niso več lačne in vznemirjene. Spremljajo me drobtine, ki so v meni že dozorele, spremljajo me zato, da jih izročam železarju, kmetu in rudarju, zato, da bo tudi z njimi začelo utripati njegovo življenjsko delo, da bodo našli v sebi njega in naš slovenski narod. In zdaj že dolgo časa vem, nič več mi ni treba iskati še bolj srčnih utripov, še bolj prečiščenega pesniškega izrazila, kakor pa ga nam je zapustil pesnik, ki je umrl na današnji dan pred 128 leti, nekako ob pol osmi zjutraj, ko je njegovo trpljenje prekipelo do vrha.

Niko R. Kolar

IZ DELA ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA

ČETRTRA REDNA SEJA IZVRŠILNEGA ODBORA LESNE

Seja je bila 11. 1. 1977.

Uvodoma je bil soglasno potrjen zapisnik tretje seje IO OZD LESNE, ki je bila 11. 9. 1976. O sklepih tretje seje, njihovi izvršitvi in o izvajanju je poročal tovariš SAVINEK.

Osrednji točki dnevnega reda seje sta bili: priprava predloga SS o osnovah plana za leto 1977 in gospodarskega načrta ter osnova predloga o notranji organizaciji LESNE in organiziranju delovne skupnosti skupnih služb.

Delegati so dobili natančnejše informacije o sestavljanju predloga SS o osnovah plana — o teh so že prej razpravljali tudi posamezne TOZD in predlagale nekatere popravke in dopolnila.

Namestnik glavnega direktorja je poročal tudi o težavah pri prodaji. Poročal je, da v zvezni gospodarski zbornici že načrtujejo popravek cen določenim izdelkom (cena žaganega lesa bo predvidoma višja za 14 %, ivernih plošč pa za 17 %). Ta povišanja pa bi naj praktično pričela veljati šele v drugi polovici leta. Vendar to ne pomeni, da se v prihodnosti ne bomo srečevali s težavami. Te bodo prisotne predvsem pri usklajevanju sistemskih odnosov in tržnih cen. Za leto 1977 lahko še vedno pričakujemo slab rezultat v TOZD TIP Otiški vrh, TOZD Gradnje in turizem in TOZD TO Podvelka.

Delegat TOZD Žaga Vuhred je sprožil dokaj zanimivo vprašanje, in sicer kako naj bodo nagrajeni delavci, ki začasno

združujejo svoje delo v njihovi TOZD zaradi viška zaposlenih v TOZD Gozdarstvo, kjer so bili zaposleni na delovnem mestu gozdnega sekača. Delavci žage menijo, da morajo tudi ti delavci, čeprav so samo začasno zaposleni na žagi, dobiti enako plačilo kot delavci žage. Delegati so menili, da morata ta problem rešiti prizadeti TOZD sami.

Pri razpravi o novih investicijah je bilo moč čutiti določeno bojazen v nekaterih TOZD. Ta bojazen pa je povsem nepotrebna, ker so pri investicijah v TIP udeležena samo lastna, sredstva tujih partnerjev in krediti bank.

Delegati so poslušali tudi razlago predloga SS o notranji organiziranosti LESNE in o organiziranju delovne skupnosti skupnih služb. Spremembo notranje organiziranosti narekujejo pomanjkljivosti pri povezovanju posameznih poslovnih funkcij in sektorjev, predvsem pa premajhna učinkovitost skupnih služb, ki izvira iz slabe povezave le-te s TOZD. Pomembna novost, ki jo predvideva predlog SS o notranji organizaciji, je uvedba kolegijskega poslovnega organa, za katerega se opredeljuje tudi zakon o združenem delu. Vodstvo delovne organizacije naj bi bilo sestavljeno iz petih članov, ki so odgovorni za gozdarstvo, lesno industrijo, za finančna, organizacijska in kadrovska vprašanja. Predlagane spremembe v notranji organizaciji LESNE se naj izvedejo do konca meseca marca 1977. Izvršilni odbor je sprejel pozitivno stališče do predloga SS o notranji organizaciji

(Nadaljevanje na 3. strani)

VARNOST POSAMEZNIKA- POGOJ VARNOSTI DRUŽBE

Prisostvovali smo seji odbora za družbeno samozaščito in odbora za ljudsko obrambo. Ker je to področje za varnost družbe in posameznika zelo pomembno, smo se oglašili pri Janezu Špoladu, komandirju postaje LM v Slovenj Gradcu

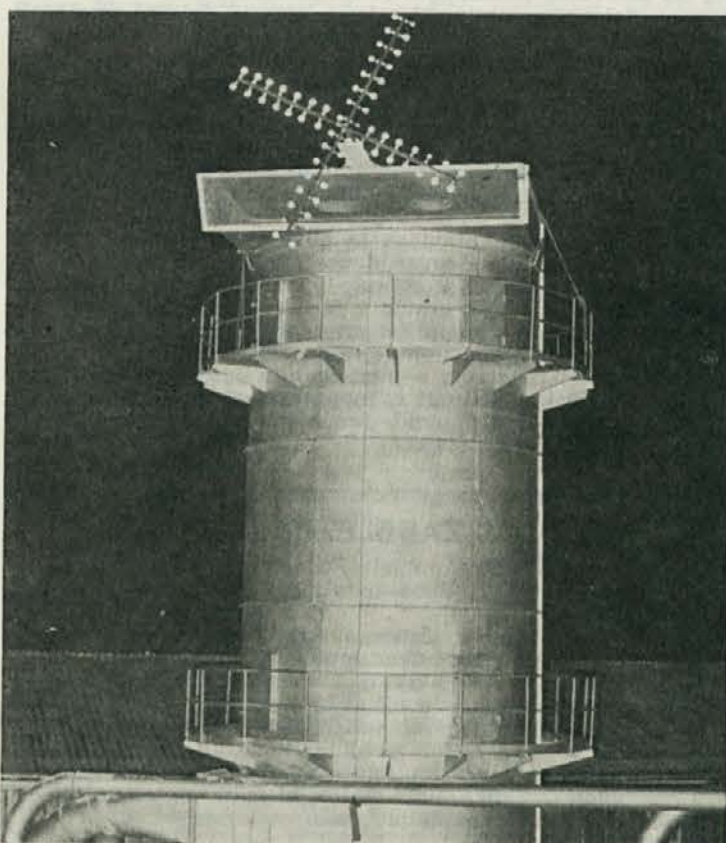
13. 1. 1977

ŠESTA SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN ODBORA ZA DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Seje so se udeležili predsedniki odborov za družbeno samozaščito in ljudsko obrambo iz naših TOZD. Namen seje je bil ugotoviti stanje pripravljenosti na teh dveh področjih in ugotoviti morebitne pomanjkljivosti ter jih, če so, odpraviti.

Ugotovitev prisotnih je bila, da smo v LESNI na teh dveh področjih storili precej. To dokazuje tudi dejstvo, da je tovariš Gornjec v imenu naše OZD prejel 22. decembra republiško priznanje za dosežene rezultate in delo na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe.

Zakon o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti zahteva od nas, da na novo imenujemo odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. S tem v zvezi je bil sprejet sklep, da morajo delavski sveti v naših TOZD na svoji prvi seji imenovati delegate v odbore za LO in DS. Delegati iz teh odborov pa bodo sestavljali odbor za LO in DS v LESNI. To pomeni, da bomo tudi na tem področju vpeljali delegatski sistem.

Pameški novoletni mlin na veter, v katerem pa namesto žita »meljejo« prah in tako preprečujejo onesnaževanje okolja

(Nadaljevanje z 2. strani)

LESNE in ga predložil v razpravo vsem TOZD in OK. V teh bo razprava potekala do vključno 24. januarja 1977, ko bo komisija za izvajanje notranje organizacije vse pripombe in predloge uskladila.

Ob zaključku seje pa so se delegati TOZD in OK dotaknili tudi nezadovoljive, slabe udeležbe sej izvršilnega odbora. Pričakovati je, da bo ta njihova ugotovitev opozorila in spodbudila samoupravne organe v TOZD in OK, da bodo v bodoče tudi oni preverjali prisotnost svojih delegatov na sejah izvršilnega odbora.

in članu sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito v občini Slovenj Gradec, ter ga zaprosili za razgovor.

Ker je Janez Špolad prisostvoval seji obeh odborov na LESNI, smo ga zaprosili, da nam pove svoje mnenje o delu in organiziranju družbene samozaščite in ljudske obrambe v LESNI.

Povedati želim, da imate v LESNI delo dobro zastavljeno. Želim, da bi v letošnjem letu nadaljevali z delom na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe ter naloge iz teh področij uskladili s samoupravnimi akti in novimi zakonskimi predpisi. Prepričan sem, da bo vaše delo uspešno še vnaprej. Glavni nosilci nalog na obeh področjih morajo biti ZKS, ZSS, SZDL, ZSMS in ZB.

Pojem družbene samozaščite pomeni vrsto dejavnosti vseh članov družbe. Ali lahko za naše bralce nekoliko razčlenite ta pojem?

Pojem družbene samozaščite je zelo širok. Dobesedno pa pomeni organizirano delovanje vseh delovnih ljudi in občanov pri zavarovanju njihovih z ustavo in drugimi zakonskimi predpisi zajamčenih pravic in dolžnosti.

Kako pa bi izgledalo delovanje posameznika v praksi?

Približno takole. Ko delovni človek zjutraj zapušta svoj dom, se mora prepričati, če je vse zaklenjeno, če so izključeni energetski viri (elektrika, plin), zaprta voda itd. S tem sam sebi zagotovi občutek varnosti in lahko brez strahu zapusti svoj dom ter se odpravi na službeno mesto. Tudi na poti od doma do delovnega mesta mora skrbeti, da prispe tja varno in nepoškodovan. Naglica in divjanje ter nepremišljenost sta pogost vzrok težkih nezgod, ne glede na to, s kakšnim sredstvom prihaja delavec na delo. Pred pričetkom dela se mora vsak prepričati, če so naprave in stroji, s katerimi dela, brezhibne in če omogočajo varno delo tako njemu kot sodelavcem. Skrbeti mora, da uporablja vsa osebna varnostna sredstva pri delu in da se ravna po vseh predpisih iz področja varnosti pri delu. Po končanem delu pa mora poskrbeti, da so vse naprave in stroji izključeni, s tem pa odstranjeni morebitni viri, zaradi katerih lahko pride do večjih škod. S tem, ko varuje sebe in okolje, skrbi in varuje tudi širšo družbo, ki pa mora skrbeti, da so naprave, stroji in drugi material vedno pripravljeni za normalno proizvodnjo.

Izhajajoč iz naštetega lahko ugotovimo, da je družbena samozaščita zelo široko razvejana in organizirana dejavnost vseh delovnih ljudi in občanov. Pri njej gre za varnost naše socialistične samoupravne ureditve in za varnost našega samoupravnega sistema. Dejstvo je, da pomeni varnost posameznika v naši družbi tudi varnost družbe. Seveda gre pri tej trditvi za vzajemno varovanje osebne lastnine in oseb-

Janez Špolad: Varnost posameznika je pogoj za varnost družbe — foto: F. Jurač

ne varnosti ter družbene lastnine in družbene varnosti.

Želel bi, da bi stališča in koncepti o družbeni samozaščiti postali last vsakega posameznika, da bi postali sestavni del njegovega vsakodnevnega ravnanja.

Nekateri menijo, da postaja dejavnost delovnih ljudi in občanov nekakšna podaljšana roka milice. Kakšno je vaše stališče?

To nikakor ne drži. Ljudska milica je organ, ki izvršuje naloge s področja varnosti posameznika in družbe. Ne more pa poskrbeti za absolutno varnost vseh. Zato mora biti vsak posameznik neke vrste miličnik zase, ki ob sodelovanju z organi varnosti skupno skrbi za svojo in družbeno varnost.

Vrniva se nazaj na našo OZD in njeno pripravljenost na ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Kakšne so naše naloge na teh področjih?

Čimprej morate pristopiti k izvajanju novih zakonskih določil zakona o ljudski obrambi in zakona o družbeni samozaščiti. V vaših TOZD morajo čimprej ustanoviti odbore za družbeno samozaščito in odbore za ljudsko obrambo. Le-te ustanovi oziroma imenuje delavski svet TOZD. Osnovna naloga teh odborov bo, da bodo ocenili varnostne razmere v svoji TOZD in na podlagi te ocene pristopili k izdelavi zaščitnih varnostnih načrtov. V teh odborih naj bi bili člani ZK, ZSS, ZSMS in drugi, kar določajo zakonski predpisi.

Urednik

Foto: F. Jurač

Glasilo »VIHARNIK« izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, o. sol. o. Ureja uredniški odbor: Ludvik Kotnik, Ivan Dretnik-Ajnžnik, Jože Stres, Jože Gosak, Rok Funtek, Andrej Sertelj, Jurij Šumečnik. Odgovorni urednik Mitja Schöndorfer, predsednik uredniškega odbora: Andrej Sertelj. Tehnični urednik: Bruno Znidaršič. Naklada: 4620 izvodov. Kličje in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1977.

Medsebojna razmerja delavcev

Zakon o združenem delu, ki je bil sprejet na skupščini 25. 11. 1976, veljati pa je začel 11. 12. 1976, vsebuje tudi temeljna izhodišča o delovnih razmerjih. Določbe s tega področja bodo začele veljati najpozneje konec 1977. leta, ko bo prenehala veljavnost zveznega zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, kolikor ne bo republiški zakon določil, da bodo veljale že prej.

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri delu bodo določili delavci s samoupravnimi splošnimi akti, ki pa morajo biti v skladu z ustavo, zveznimi in republiškimi predpisi, ratificiranimi mednarodnimi sporazumi, družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi, samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji in statutom. Sedaj ne bo potrebno, da bi vse to bilo urejeno s samoupravnimi sporazumi, temveč bo lahko tudi s pravilniki, ki jih sprejme delavski svet. Delavci so tako dolžni urediti zlasti:

1. pogoje, ki jih mora delavec izpolnjevati za določena dela, oziroma naloge, ki se opravljajo v temeljni organizaciji glede na njeno dejavnost in naravo, tehnologijo in druge delovne pogoje; dela oziroma naloge, pri katerih imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti; obveznosti glede zagotovitve pogojev za prekvalifikacijo delovnih invalidov in drugih invalidnih oseb ter dela in naloge, pri katerih se ti zaposlujejo; postopek za odločanje o delih in nalogah, za katere naj bo sklenjeno delovno razmerje; primere in pogoje, ko delavci smejo ali morajo začasnoma ali trajno opravljati tudi druga dela (razporejanje delavcev); trajanje in razporeditev delovnega časa, razloge in pogoje za prenehanje delovnega razmerja;

2. osnove in merila za razporejanje čistega dohodka v temeljni organizaciji;

3. osnove in merila za vrednotenje dela za delitev sredstev za osebne dohodke delavcev in način izkazovanja, obračunavanja in izplačevanja osebnih dohodkov delavcev;

4. obveznosti delavca pri delu in njihovo odgovornost zaradi kršitev delovnih obveznosti za prizadejano škodo; kršitve delovnih obveznosti, ki se štejejo za lažje oziroma hujše kršitve delovnih obveznosti; uvedbo in vodenje postopka ter ukrepe, ki se smejo izreči delavcem zaradi kršitve delovnih obveznosti; roki, v katerih zastara uvedba in vodenje postopka, ter roke, v katerih zastara izvršitev ukrepov;

5. obveznosti glede splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite;

6. varstvo delavcev pri delu, ukrepe, s katerimi se ohranja, varuje in izboljšuje delovno okolje delavcev; posebno varstvo žensk, mladine, delovnih invalidov in drugih invalidnih oseb; pravice in obveznosti delavcev do izobraževanja in izpopolnjevanja glede na delovne potrebe; pogoje in način odmora, počitka in dopusta ter druge pravice in obveznosti, ki jih delavci uveljavljajo v temeljni organizaciji ali po njej oziroma na način, ki ga določa zakon; pravice, ki grede delavcem po prenehanju delovnega razmerja na podlagi minulega dela.

O uresničevanju pravic in obveznosti delavcev bo lahko odločal delavski svet ali od njega imenovana komisija. Sprejeti sklep bo potrebno vedno delavcem vročiti v pisni obliki.

Z zakonom določen pogoj za sklenitev delovnega razmerja je še vedno starost 15 let in splošna zdravstvena zmožnost, ostale pogoje za zasedbo delovnega mesta pa določijo delavci v samoupravnih aktih. Medtem ko je bilo doslej potrebno objaviti vsako prosto delovno mesto, se bo sedaj objavilo samo takrat, če bo pristojni organ sklenil, da je glede na plan in samoupravni splošni akt potrebno povečati število delavcev in skleniti delovno razmerje z drugimi delavci. S tem je dana možnost, da se najprej zasedejo prosta delovna mesta s premostitvijo delavcev znotraj temeljne organizacije ali delovne organizacije. Vodilna delovna mesta je še vedno potrebno objavljati z javnim razpisom.

O sprejemu delavca odloča delavski svet ali komisija. Če kandidat ne izpolnjuje pogojev, se objava prostega delovnega mesta ponovi. Pred sklenitvijo delovnega razmerja morajo kandidatom biti vročeni naslednji samoupravni splošni akti: samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo, samoupravni splošni akti, ki urejajo delovna razmerja in statut. Delovno razmerje sklene delavec s pisмено izjavo, da so mu znani zgoraj navedeni samoupravni akti in da jih sprejema. Praviloma se sklene delovno razmerje za nedoločen čas, izjemoma pa lahko tudi za določen čas (sezonska dela, nadomeščanje odsotnega delavca itd.). Tudi pripravnik je možno sprejeti za določen čas, če temeljna organizacija nima pogojev, da bi ga po končanem pripravniškem stažu oziroma po opravljenem strokovnem izpitu razporedila na ustrezno delovno mesto. Začasna in občasna dela se lahko opravljajo po pogodbi o delu s tem, da sedaj zakon ne omejuje takšnega dela na manj kot 30 dni.

Določbe glede premeščanja delavcev na drugo delovno mesto bolj kot doslej upoštevajo potrebe proizvodnega procesa. Praviloma delavec dela na delovnem mestu, za katerega je skle-

nil delovno razmerje. Vendar pa je lahko ob pogojih, ki jih določa samoupravni splošni akt in ob ugotovljenih delovnih potrebah, premeščen tudi proti njegovi volji na katerokoli delovno mesto v temeljni organizaciji ali v okviru delovne organizacije, če to delo ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljenim delovnim zmožnostim. Na delovno mesto, za katero se zahteva nižja strokovna izobrazba, kot jo ima, pa ga je možno premestiti samo z njegovim soglasjem.

Delovni čas ne sme biti daljši od 42 ur na teden s tem, da mora delovni teden trajati najmanj 5 delovnih dni. Delavcu mora biti zagotovljen tedenski počitek najmanj 24 ur brez presledka. Zakon ne ureja posebej dnevnega odmora, dnevnega počitka, letnega dopusta, odsotnosti z dela, varstva žena, mladine ter delovnih in drugih invalidov, pač pa določa, da morajo to urediti delavci v temeljni organizaciji v skladu z veljavnimi predpisi. Vsekakor pa bo to področje bolj konkretno urejal republiški zakon.

Ko delavec odsluži vojaški rok, ima pravico, da se v 30 dneh (do sedaj v 15 dneh) vrne na delo v temeljno organizacijo. V tem času mu pravice in dolžnosti, ki se pridobivajo pri delu in iz dela v temeljni organizaciji, mirujejo. Pravico vrniti se na delo v temeljno organizacijo ima tudi delavec po prenehanju funkcije, ki jo je opravljal na osnovi izvolitve ali imenovanja v samoupravnem, javnem ali drugem družbenem področju.

Zakon predvideva več načinov prenehanja delovnega razmerja kot doslej. Delovno razmerje lahko preneha na željo delavca, po sklepu pristojnega organa temeljne organizacije, proti volji delavca ali na osnovi samega zakona. Na željo delavca preneha delovno razmerje, če pisмено izjavi, da ne želi več delati v temeljni organizaciji; če se s pristojnim organom pisмено sporazume o prenehanju delovnega razmerja; če noče delati na delovnem mestu, ki mu je ponujeno potem, ko ni bil ponovno izbran na vodilno delovno mesto. Delovno razmerje preneha po sklepu pristojnega organa, če je delavec ob sprejemu na delo zamolčal ali dal neresnične podatke v zvezi z delovnimi pogoji ali če je huje kršil delovne obveznosti. Pripravniku preneha delovno razmerje, če po končanem pripravniškem stažu ne opravi strokovnega izpita. Novi način prenehanja delovnega razmerja je tudi v primeru, če delavec ni zmožen opravljati nalog na delovnem mestu, kjer je razporejen, pa odkloni delo na drugem delovnem mestu, ki ustreza njegovi delovni zmožnosti. Po samem zakonu preneha delovno razmerje, če delavec ne da pisмене izjave, da sprejema samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovno organizacijo; če je popolnoma nezmožen za delo; če izpolni pogoje za osebno pokojnino; če mu je po odločbi sodišča prepovedano opravljati dosedanje delo, temeljna organizacija pa mu ne more zagotoviti drugega delovnega mesta in v primeru, če je zaradi zaporne kazni, varnostnega, vzgojnega ali varstvenega ukrepa odsoten nad 6 mesecev.

Varstvo pravic je urejeno podobno kot doslej. Zoper vsako odločbo, ki odloča o pravicah in obveznostih delavca, ima ta pravico do ugovora na organ druge stopnje v roku 30 dni od vročitve odločbe (doslej je bil rok 15 oziroma 8 dni). Če delavec izkoristi varstvo svojih pravic v temeljni organizaciji, lahko v nadaljnjih 30 dneh vloži tožbo pri sodišču. Pri obravnavi ugovora mora organ druge stopnje zahtevati mnenje sindikata.

Če bi hoteli poglavje o medsebojnih razmerjih obdelati v celoti, bi morali zajeti tudi odgovornost za delovne obveznosti. Ker pa zakon daje temu poseben poudarek, vas bomo o tem seznanili v naslednji številki.

Nada Pogorelnik

ZABELEŽBA

Posvet predstavnikov šole Podvelka in članov političnega aktiva TOZD Tovarne oken Podvelka je bil dne 3. 12. 1976.

Na osnovi dopisa Osnovne šole Podvelka so skupne službe LESNE Slovenj Gradec obvestile vse TOZD o stanju Urnautovih otrok, ki so izgubili starše. Na podlagi tega dopisa so zbrali denar v višini 8040 din.

Amalija Škerl pojasni naslednje: Glede na družinsko stanje te družine je šola predlagala, da bi otroci obiskovali podaljšano bivanje v šoli in da bi kosila dobili v šoli.

Predlog Orajnika, inž.: Denar, ki je zbran, se naj naloži na knjigo in koristi za hrano teh otrok.

SKLEP:

Račun za kosila v znesku ca. 4000 din se poravnava v višini 3500 din iz zbranih sredstev, ostanek pa krije sindikat šole Podvelka. Otroci Urnaut naj dobijo tudi v šolskem letu 1976/77 kosila naprej v šoli in morajo redno obiskovati reden pouk in popoldansko bivanje, kosila bodo poravnana z zbranimi sredstvi.

Varuhinja Marijo Glazer se o sklepu obvesti in naj vpliva na otroke, da bodo redno hodili v šolo v letnem in zimskem času ter da se morajo posvetiti učenju.

SKLEP:

V glasilu VIHARNIK se da javna zahvala vsem TOZD, ki so prispevali sredstva za Urnautove otroke iz Janževskega vrha.

Posebna zahvala gre tudi uslužbencem skupnih služb, ki so to akcijo izvedli.

Zabeležila: J. Krivograd

Franc Matvoz

Franc Matvoz: Prihodnost vidim v dobrem poslovanju naše TOZD — foto: F. Jurač

Franc Matvoz, doma iz Gmajne nad Slovenj Gradcem, star 53 let, je gost naše rubrike Portret sodelavca.

Ko smo se odpravili v TOZD tovarno povišstva v Pameče, nam za njim ni bilo treba posebej spraševati. Ko smo povedali, koga iščemo in kaj bi radi, so nas napotili v centralno skladišče, katerega vodja je prav Franc Matvoz. Čeprav na prvi pogled miren, bolj redkobeseden mož, smo kaj hitro prešli v prijazen klepet.

»Ne govorim rad preveč o sebi,« je jel pripovedovati Franc Matvoz. »Vse, kar bi vam povedal, ni omembe vredno. Vesel sem, da sem zdrav in da lahko opravljam kot skladiščnik svoje vsakodnevno delo. V mojih mladih otroških letih, pa saj veste, kaj bi vam pripovedoval. Slabi so bili. Več je bilo slabih kot pa dobrih. V družini nas je bilo 6 otrok in kot najstarejši sem moral že mlad prijeti za delo. Nisem še dopolnil 15 let, ko sem dobil prvo delovno mesto. Tu, v Slovenj Gradcu, so namreč ravno takrat pričeli graditi bivšo kasarno, zdaj je v njej Nova oprema, se mi je nudila priložnost zaposlitve, zato sem se odločil, da grem delat. Dobro se spominjam, ko

sem dobil prvo plačo. Vesel sem je bil. No, in potem, čez nekaj časa, sem si poiskal drugo službo. Dobil sem jo na železnici kot progovni delavec. Pa je prišel čas, ko so me poklicali k vojakom. Leta 1943 so me mobilizirali in me odpeljali v Francijo, odkoder sem se vrnil šele leta 1945. Ponovno sem se zaposlil v tovarni usnja Slovenj Gradec, vmes pa sem moral oditi na odsluženje rednega vojaškega roka v Banja Luko. Po odslužitvi vojaškega roka sem se ponovno zaposlil pri takratnem Koroškem gozdnem gospodarstvu. Opravljal sem različna dela. Leta 1960 pa sem bil premeščen v skladišče, kjer sem še danes.«

— Vi ste vodja skladišča. Kakšno je vaše delo?

»Vsako delo je lepo in častno. Tudi moje delovno mesto je takšno. Kot samo delo ni naporno, je pa izredno odgovorno. Za vse moraš vedeti, kaj se v skladišču dogaja, za vsak artikel moraš vedeti, kje je. Odgovarjaš za veliko vrednost, zato moramo ravnati kar najbolj odgovorno. Skratka na vsakem delovnem mestu moraš biti dosleden in pošten...«

— Kako pa preživljate prosti čas?

»Tega pa skoraj nikoli ni razpolago. Po končani službi

ko pridem domov, pomagam svoji ostareli mami pri delu na kmetiji. Zda v zimskih mesecih, ko je bolj malo dela na kmetiji, vzamem v roke ob večerih časopis, gledam televizijo, da mi pač dolgi zimski večeri čimprej minejo. Poleti, ko pa se odpre delo na polju, je pa vse prekratek dan.«

— Ali zmorete opravljati službo in pa pomagati še na kmetiji?

»Zmorem. Mama sama vsega ne more postoriti. Zato ji pomagam. Srce bi me bolelo, če bi videl, da je košček zemlje neobdelan. Saj veste, če si človek doma nekaj pridela, mu tudi ni treba vsega kupiti. Ker smo pa navajeni že iz otroških let trdo delati in živeti, nam je takšno delo le za razvedrilo.«

— Kaj pa vaša želja?

»Torej v okviru TOZD Tovarne povišstva v Pamečah si izredno želim kot tudi vsi moji sodelavci, da bi končno furnirnica dobila svoj prostor. Zda je vse tako razvlečeno, kar nam izredno otežkoča vsakodnevno delo. Dalje si želim, da bi v naši delovni organizaciji nadaljevali s takšnim pozitivnim poslovanjem, kot smo si ga zastavili, želim pa si seveda tudi, da bi se vzporedno z dviganjem cen v trgovinah povečale tudi naše plače. Sam osebno pa si želim, da bi mirno dočakal svojo zasluženo pokojnino in jo potem tudi dolga leta užival v zdravju.«

Tej želji se pridružujemo tudi mi.

F. Jurač

SOLIDARNOST NI ODPOVEDALA

Značilno za delavce je, da smo solidarni, da ne pustimo tovariša v stiski in nesreči, da smo hitro pripravljeni organizirano sodelovati in razreševati stiske in probleme svojih sotovarišev.

Otroci našega delavca Filipa Urnauta in njegove žene Marije so po tragediji ostali sami. Alojz, Anton, Janko in Marija v starosti od 12 do 16 let, se prebijajo naprej brez staršev.

Socialna služba OZD je z dopisom št. II/3 z dne 13. 10. 1976 poslala poročilo ob tej problematiki na vse TOZD LESNE. V Viharniku št. 10/76 je bil tudi pod naslovom »UGIBANJE« kratek članek, ki je vse bralce informiral o tej problematiki.

Delavci so se odzvali prispevali so:

Zaga Vuhred 631 din, Gozdarstvo Mislinja 500 din, Gozdarstvo Slovenj Gradec 500 din, OK Ravne 500 din, Gradnje in turizem 1000 din, Zaga Mislinja 500 din, Zaga Mušenik 5000 din.

Točnih informacij nimamo, po približnih informacijah pa vemo, da so osnovne organizacije sindikata nakazovale iz svojih sredstev, ponekod pa tudi iz sredstev sklada skupne porabe.

Kot posebne primere navajamo delavce delovne skupnosti skupnih služb, ki so na plačilni dan od svojih osebnih dohodkov zbrali 5040 din, prav tako so delavci TP Pameče ob izplačilu zbrali 2440 din. Izredno skrb so posvečali tudi delavci TOZD TP Prevalje, ki so poslali delegacijo sindikata v TO Podvelka ter so otrokom nakupili zimskih oblačil za 2900 din. Sredstva pa so zbrali takole: Osnovna organizacija sindikata 1000 din, Osnovna organizacija zveze socialistične mladine v TOZD 500 din, 1400 din prostovoljni prispevki delavcev.

Deset TOZD se je odzvalo pozivu k solidarnosti, deset TOZD je razumelo stisko otrok. Hvala jim. Mislimo, da tudi ostali tega niso prezrli, verjetno se bodo odzvali kasneje, saj tudi stiska otrok ni končana. Še nadalje bo obstajal problem obleke, učnih pripomočkov, prehrane v šoli itd.

Zaradi informacije povemo, da sta zakonca Glazar, stara starša otrok, dobila od socialnega skrbstva pri skupščini občine Radlje pismeno zahvalo za skrbno vzgojo in vzrejo otrok.

Prosimo delavce v ostalih TOZD, ki še do danes niso razpravljali, da se le zamislijo nad tem problemom in ob tem računajo, da bomo tudi njim pomagali, če bodo v nesreči.

Delavci, združeni v osnovni organizaciji sindikata TO Podvelka, se za solidarnostno pomoč vsem iskreno zahvaljujejo. Dopis z zahvalo, ki ga je podpisal predsednik osnovne organizacije sindikata v TO Podvelka Franc Kamenik, je arhiviran pri delovni skupnosti skupnih služb.

Objavljamo tudi zabeležbo posveta predstavnikov šole Podvelka in članov političnega aktiva TOZD TO Podvelka.

Jurij Šumečnik

Posledica starega načina gošpodarjenja z gozdovi — delno zaraščena golosečnja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Mesec je bil naokoli in izbrati je bilo treba gosta rubrike Predstavljamo vam. In če smo v letošnji prvi številki zapisali, da smo po »skoku čez Pohorje« pristali v Radljah, smo se tokrat odpravili na drugi konec — pod Peco, h gostitelju TOZD Gozdarstvo Črna.

Čeprav smo slišali že veliko pripomb na račun ceste v Črno, sva se s fotografom pogumno odpeljala in po začetni »korajžni« vožnji po polžje prilezla v Črno, kjer sva ugotovila, da imava mehke noge, čeprav se po poti nisva nikjer ustavljala. Nesigurne noge so bile posledica vožnje po drsalnici, pardon, po cesti, ki je podobna drsalnici.

Milan Čurin: Problemi nastajajo zaradi zaprtosti terena in dostopa do gozdov — foto: F. Jurač

Črna kot kraj je stisnjena med Peco, Smrekovec — skratka med hribovje, ki jo zapira v kotlino. In tak — hribovit — je tudi teren, kjer delajo in gospodarijo z gozdovi delavci TOZD Gozdarstvo Črna. Zato se je naše prvo vprašanje, ki smo ga zastavili direktorju tovarnišur Čurinu, nanašalo na teren, na katerem delajo.

Naša TOZD zajema območje občine Ravne. Gospodarimo pa z gozdovi, ki so družbena last. Področje je razdeljeno na 10 revirjev: Jazbina, Črna, Pudgarsko, Jezevo, Orožija, Koprivna, Peca, Uršlja gora, Naverski vrh in Jankovec. Gospodarimo na površini 11.100 ha površin, letni etat pa znaša neto 41.200 m³ — od tega je približno 35.000 m³ iglavcev in približno 6200 m³ listavcev. Velikost posameznih revirjev se giblje med 850 do 1385 ha, letni etati pa med 2400 do 4800 m³.

Tereni so v glavnem gorati in strmi. To vam pri delu verjetno povzroča določene težave. Ali lahko o teh kaj poveste?

Gozdovi se v glavnem razprostirajo okoli pogorij Peca, Olševe, Raduhe, Smrekovca in Uršlje gore na nadmorski višini od 400 metrov (Ravne) do 2124 metrov (Peca). To je visokogorsko področje z značilnimi strminami in globokimi jarki, bogatimi na vodi.

Problemi nastajajo zaradi zaprtosti terena in dostopa do gozdov. In to predvsem zaradi zaprtosti nekaterih področij in nezadostno razvite mreže kamionskih gozdnih cest. Imamo še gozdne komplekse (Orožija, Čopatijska, Mala Peca), ki so sploh

V nekaterih naših TOZD pravijo, da imajo višek zaposlenih. Kako je s tem pri vas?

Trenutno zaposluje 176 delavcev; od tega jih je 36 zaposlenih v režiji, 14 je cestarjev in vzdrževalcev cest, 18 imamo gozdnogojitvenih

Vir vseh sporov — posledica — dolina smrti — foto: Boris Iglar

brez kamionskih gozdnih cest, čeprav imajo ti kompleksi tudi do 2000 ha in več površin. Tu opravljamo vsa dela na klasičen način — to je ročno, po zemeljskih drčah in jarkih.

Menim, da je prav, če povem, da imamo na Pudgarskem najvišje ležečo logarnico, na nadmorski višini 1013 metrov, kjer živi in dela naš gozdarski delovodja Adi Sedovnik.

delavcev ter 108 sekačev. Probleme pa imamo z delavci, ki so delovni invalidi ali pa so zaradi napornega dela iznemogli. Zanje na našem obratu nimamo lažjih delovnih mest.

Lansko leto smo lahko v Večeru prebrali, da ste imeli organizirano protipožarno službo. Znano je tudi, da so vaši gozdovi pretrpeli večje škode v požarih. Ali lahko za naše bralce poveste kaj več o tem?

V zadnjih desetih letih smo na našem območju prestali več naravnih katastrof. Leta 1956 smo imeli velik vetrolom na Olševi. Takrat nam je orkan izruval in polomil okoli 45.000 m³ na površini 140 ha. Leta 1972 je močno neurje in deževje onesposobilo skoraj vse kamionske ceste.

Leta 1974 pa smo imeli prvi večji gozdni požar na področju Črne in Žerjava. Skoraj v istem času, leta 1975, smo imeli drugi požar, ki pa se je širil od Mežice proti predelu Plat. V obeh požarih je pogorelo prek 300 hektarov gozdov — pretežno varovalnih. Pri gašenju požara je v letu 1974 sodelovalo prek 4000 ljudi, leta 1975 pa prek 6000. Močno so bile angažirane enote JLA iz Maribora in Celja, pripadniki teritorialne obrambe in civilne zaštite koroške regije ter gasilska društva v regiji. Pri gašenju so obakrat sodelovali tudi delavci iz ostalih TOZD gozdarstev LESNE Slovenj Gradec. Obakrat je pri gašenju požarov sodeloval tudi Koroški letalski center iz Slovenj Gradca, ki je z opazovanji iz zraka dajal prek UKV radijske postaje informacije o gibanju in širjenju požarov. Z njegovo pomočjo je lahko štab na krajevni skupnosti Črna pravočasno pošiljal enote za gašenje na določena mesta. S centrom tudi sicer sodelujemo, predvsem v pomladanskih in jesenskih mesecih, ko je nevarnost požarov največja. S stalnimi preleti nam sporočajo nevarnosti požarov, če se le-ti pojavljajo (požiganje pašnikov in drugega odpadnega materiala).

Zato smo v letu 1976 uvedli preventivne ukrepe

proti gozdnim požarom. V pomladanskih in jesenskih mesecih smo organizirali redno dežurno službo na terenu, ki je bila v stalni radijski zvezi s štabom na krajevni skupnosti. V lanskem letu sta izbruhnili dva manjša požara (Spodnje Javorje in Žerjav), ki pa smo ju uspeli, prav zaradi dobro organizirane službe, takoj lokalizirati in pogasiti.

O plinu in prahu iz topilnice svinca in cinka v Žerjavu je bilo povedanega že mnogo. Vemo, da povzročata tudi precej škode na gozdovih. Kako občuti to vaš TOZD?

Plin in prah sta velika nadloga za življenje in delo v Črni. Onesnaženost je tako velika, da je popolnoma uničenih okoli 500 ha gozdov, okoli 2000 ha v okolici pa je močno načetih. Na tem območju se je zaloga zmanjšala tudi do 80 %, prirastek pa do 0,25 m³ na ha. Najbolj zaskrbljujoče pa je dejstvo, da se uničevanje zaradi prahu in plina širi proti dolini reke Bistre, Meže, Javorskega potoka in tudi po dolini proti Prevaljam. Prizadevanja delovnega kolektiva Rudnika Mežica za preprečitev nadaljnjega uničevanja okolice so bila do nedavnega premajhna. Šele lani je na pritisk krajanov in družbenopolitičnih organizacij prišlo do bistvenega premika, tako da je za leto 1977 planirana gradnja filtra za odstranjevanje prašnih delcev iz zraka. Filter mora pičeti polno obratovati v marcu leta 1978. Prav tako je za leto 1977 planirano urejevanje čiščenja reke Meže. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje odstranjevanja plina SO₂.

Izkušnje dveh požarov so Črnjane izučile — organizirali so učinkovito protipožarno stražo — foto: Boris Iglar

Pogovarjala sva se že o delavcih. Kljub temu pa se bi še enkrat vrnil na to vprašanje. Precej se govori o beneficirani delovni dobi gozdnih delavcev-sekačev. Govorila sva tudi o delovnih invalidih in izčrpanih delavcih. Ali bi lahko o teh problemih povedali kaj več?

Naša TOZD ima za potrebe planskih zadolžitev trenutno višek delovne sile. Zato mladih delavcev ne sprejemamo, čeprav na terenu obstaja možnost za to. Zavedamo se, da lahko ima taka politika daljnosežne posledice — da v bodočnosti ne bomo imeli dovolj mladega in izurjenega kadra. Vsekakor moramo pospešiti zbiranje potrebne dokumentacije v zvezi z beneficirano delovno dobo. S tem bi omogočili starejšim in izčrpanim delavcem čimprejšnjo upokožitev. Nemogoče je namreč pričakovati, da bi naši delavci na visokogorskem terenu, ob težkem in napornem delu aktivni dočakali 60 let starosti in 40 let delovne dobe. Lažjih in primernejših delovnih mest pa na naši TOZD nimamo. Poprečna starost našega kolektiva znaša kar 38 let. Od 176 zapo-

slenih imamo kar 19 delovnih invalidov, ki opravljajo lažja dela pri gojitvi in vzdrževanju cest. Bojimo pa se, da bo ta številka glede na starost v naslednjih letih močno naraščala.

Kakšni pa so načrti vaše TOZD?

Obseg proizvodnje se v bodoče ne bo povečeval. In to zaradi posebnega družbenega pomena gozdov. Močno pa si bomo prizadevali doseči z gojitvenimi in eksploatacijskimi posegi povečati količinski in kvalitetni prirastek.

Zaradi združevanja sredstev smo v zadnjih letih z ostali z gradnjo gozdnih kamionskih cest. Ob vrnitvi združenih sredstev, z bančnimi krediti in z lastnimi sredstvi mislimo v letih 1977—78 vsaj delno nadoknaditi zamujeno. Predvidevamo, da bomo letno zgradili od 8 do 10 km kamionskih cest s trdo podlago in prav toliko vlak. Že letos bomo pričeli graditi cesto na področje Orožije. Predračun zanjo znaša okoli milijardo starih dinarjev. V letošnjem letu bo zgrajena tudi cesta Potočnik—Štenge, ki bo povečala (Nadaljevanje na 8. strani)

Mora, ki greni življenje krajanom in uničuje življenje — plinski oblak med Žerjavom in Črno — foto: Boris Iglar

(Nadaljevanje s 7. strani)
zovala gozdne komplekse Podpece z Mežico in s tem skrajšala prevoz sortimentov v Otiški vrh za 14 kilometrov.

Pri izgradnji stanovanj za delavce bomo še vnaprej gradili družbena stanovanja in podpirali individualno izgradnjo.

Naša želja je, da bi v bodoče tesneje sodelovali s TOZD Žaga Mušenik. Upamo, da bo žaga po rekonstrukciji sposobna doma predelati vse proizvedene kubike hlodovine. Morda pa bi sčasoma formirali tudi kakšno finalno proizvodnjo na osnovi naše surovine. Tako bi lahko rešili vprašanje zaposlovanja delovnih inva-

lidov in ostarelih ter izčrpanih sekačev.

Kakšno pa je sodelovanje vaše TOZD s krajevno skupnostjo in družbenopolitičnimi organizacijami kraja?

O sodelovanju lahko rečem, da je precej uspešno in plodno. Zelo dobro sodelujemo s Krajevno skupnostjo, z lovskimi organizacijami, smučarskim klubom in Turističnim društvom Črna.

Kolektiv že vrsto let sodeluje v Koroškem turističnem tednu, kjer prikazujemo v obliki tekmovanj večšine gozdnih delavcev, kmetje pa na ta dan prodajajo svoje domače specialitete in tako manifestiramo najstarejšo obrt na našem področju.

POVEDALI SO

BORIS IGLAR —
predsednik DS TOZD

Težave nam dela razdrobljenost in obsežnost področja. Menim pa, da bodo stvari s formiranjem samoupravnih delovnih skupin stekle. Do sedaj so člani delavskega sveta odločali več ali manj v svojem imenu oziroma je njihovo delo slonelo na zaupanju ostalih članov kolektiva v njihove odločitve. S formiranjem samoupravnih delovnih skupin bomo dosegli, ko bo njihovo delo steklo, da bodo odločitve dejansko prišle iz baze. Formirali smo deset skupin po revirjih, skupino strokovnega osebja, gradbeno skupino in gojitveno skupino.

Pri pripravi gradiva za skupine nastopajo določene težave. Težko je pravočasno pripraviti gradivo, saj so včasih roki za odločitve tako kratki, da kratko malo ne utegnemo pripraviti gradiva. Zato je sedaj naša praksa, da sklepamo

prek skupin vsaj o vseh najpomembnejših stvareh. Izkušnje z delom skupin, te so sicer še dokaj skromne, saj so naše skupine šele pričele delovati, so pozitivne, saj so delavci seznanjeni o vseh stvareh in tudi sklepi, ki jih sprejemajo organi, so rezultat njihovih predlogov.

JANKO KUNC —
predsednik OO ZSS

Leto 1976 je od naše organizacije in njenih članov zahtevalo precej dela. Izvesti je bilo treba več pomembnejših akcij kot: posojilo za ceste, razpravo o zakonu o združenem delu, razpravo o sindikalni listi 1977 itd.

Precej dela imamo pri reševanju socialnih problemov naših delavcev. Izdelali smo analizo socialnega položaja zaposlenih. Precej skrbi posvečamo reševanju stanovanjskih problemov naših delavcev. Sredstva, ki jih na TOZD namen-

Ivan Pečovnik — foto: F. Jurač

sko zbiramo za izgradnjo in nakup stanovanj, so možnost in edina pot, da poizkusimo reševati stanovanjsko problematiko. V zadnjih letih se je pojavil pritisk ljudi iz naših logarnic v dolino. Vemo, da si ljudje želijo izboljšati svoj položaj — možnosti šolanja otrok, zdravstveno oskrbo in kulturnejše življenje. Po drugi strani jih v dolino žene tudi upanje obojestranske zaposlitve zakoncev. Prav v tem so pogosto razočarani, saj delovnih mest v Črni praktično ni.

V letošnjem letu bomo še več skrbi, kot smo to delali doslej, posvečali rekreaciji naših članov. Na našem občnem zboru smo imenovali komisijo, ki bo skrbela za športno in rekreativno dejavnost članov kolektiva.

Socialno ogroženim delavcem, ostarelim in izčrpanim mislimo posvečati več skrbi. Poizkusili jim bomo omogočiti letovanje in oddih.

IVAN PEČOVNIK — gozdni delavec sekač:

15 let že delam v gozdu. Za ta poklic sem se navdušil že doma. Sem kmečki sin, ker pa je bilo pri hiši dovolj otrok, sem si pač poiskal službo v gozdu. Pozneje sem se poročil in si ustvaril tudi družino. Tudi danes, če bi si iskal delo, potem bi si ga iskal spet v gozdu. Tovarna me ni vlekla nikoli. Delam v revirju Orožja in reči moram, da se z ostalimi sodelavci izredno dobro razumemo. Pomagamo si drug drugemu, ker pač stremimo za tem, da bi na »šihtu« čimveč napravili in dosegali postavljen normo.

Ivan Pečovnik se je kot gozdni delavec-sekač udeleževal raznih republiških in zveznih tekmovanj.

Res je. V okviru Koroškega turističnega tedna v Črni smo leta 1970 tudi mi gozdarji-sekači pričeli tekmovati v vseh fazah dela gozdnega delavca. Ker smo na tekmovanjih dosegali dobre rezultate, smo potem s tekmovanji nadaljevali. Na republiškem tekmovanju v Postojni sem odnesel četrto mesto, na zveznem tekmova-

Ivan Adamič — foto: F. Jurač

nju v Ohridu leta 1975 sem bil na dvanajstem mestu, medtem ko sem na lanskoletnem zveznem tekmovanju v Budvi odnesel deseto mesto in bil prvi med Slovenci. Kot tekmovallec pa nisem bil zadovoljen s samo organizacijo pred tekmovanjem. Priprave na tekmovanje so bile izredno slabe, tekmovalci nismo niti pred odhodom na tekmovanje poznali disciplin, da pa bomo odšli na tekmovanje, pa smo o tem zvedeli le dobrih 10 ur poprej. Skratka, na tekmovanje smo bili izredno slabo pripravljani, po čigavi krivdi pa ne vem. Mislim, da bi lahko dosegli mnogo boljše uspehe na tekmovanjih, če bi se na tekmovanje bolje pripravili.

IVAN ADAMIČ — član delavskega sveta in vodja samoupravne delovne skupine revirja Pudgarsko:

Lansko leto smo formirali samoupravno delovno skupino v našem revirju. Pozdravljam tako pobudo. Mislim, da se lahko v okviru take samoupravne delovne skupine bolje dela, več naredi in da se že na samem delovnem mestu lahko dogovarjamo, kako bomo opravili svoj »šiht« v korist nas delavcev in v korist TOZD. V naši delovni skupini nas je 12 sekačev. Lahko rečem, da smo kot ena družina. Pomagamo drug drugemu, saj se zavedamo, da je delo gozdnega delavca sekača izredno naporno, saj smo izpostavljeni vremenskim neprilikam, delamo pa tudi v zelo težko dostopnih krajih.

Ivan Adamič je eden izredno marljivih gozdnih delavcev pri TOZD Gozdarstvo Črna na Koroškem. To so povedali tudi njegovi sodelavci. Že nekaj let pa Ivan hodi k našim rojakom na avstrijsko Koroško, in to v kmetijsko šolo v Podravlje, kjer tamkajšnje mlade kmečke fante uči praktičnih veščin gozdnega delavca-sekača. Tudi letos meseca marca bo odšel med mlade kmečke fante, ki obiskujejo kmetijsko šolo v Podravljah, ter jim prikazal praktično delo gozdnega delavca.

Urednik in F. Jurač

Boris Iglar: Prve izkušnje z delom samoupravnih delovnih skupin so pozitivne — foto: F. Jurač

Janko Kunc: Več skrbi bomo posvečali rekreaciji zaposlenih — foto: F. Jurač

Benificirana delovna doba sekačev

Skupščina pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije je na seji 26. junija 1975 sprejela sklep, da se zavarovalna doba šteje s povečanjem tudi gozdnim delavcem v eksploataciji gozdov. Sklep je objavljen v Ur. listu št. 19/75.

Dodatno obveščamo:

1. V skladu z navedenim sklepom se šteje delovna doba dvanajst mesecev za petnajst mesecev ali enostavno vsako leto prištejemo 3 mesece.

2. Izveden je bil postopek, določeni so bili konkretni delavci, ki pridejo v poštev in podpisan zapisnik. Vsak delavec ali upokojenec, ki ga zanima, ali je na seznamu, naj si to ogleda v pisarni svoje TOZD.

3. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije nam še ni dostavila predpisanih obrazcev za potrdila, ki jih bomo vročali vsakemu upravičenemu delavcu.

4. V kolikor posamezen delavec meni, da ima benificirano dobo in bi že imel pravico do upokojitve, lahko takoj vloži zahtevek za upokožitev. Pokojninska služba mu bo ob izračunu pokojninske dobe že upoštevala benificiranje — povečanje delovne dobe.

5. Poleg delavcev imajo pravico, da vložijo zahtevek tudi upokoženci, ki menijo, da bi se jim s tem pokojnina izboljšala. Zaradi praktičnosti pa opozarjamo, da najbrž ne bi bilo koristno sprožiti postopek za eno ali dve leti, ker se pač delovna doba poveča vsako leto le za 3 mesece. Seveda pa je pravica absolutna in če delavec meni, lahko vloži zahtevek tudi v primeru, da se mu delovna doba poveča samo za tri mesece.

Ostale informacije v zvezi z vašo delovno dobo iščite v pisarnah vaših temeljnih organizacij združenega dela.

J. Š.

Javne listine s področja varstva pri delu

Javne listine, ki so predpisane z zakonom o varstvu pri delu in s predpisi o varstvu pri delu, so:

1. Pismena izjava in strokovna ocena;

2. Navodila za varno uporabo in vzdrževanje delovne naprave;

3. Certifikat ali potrdilo, ki podaja oceno ekoloških razmer na delovnih mestih in v delovnih prostorih;

4. Zdravniško spričevalo je predpisano s pravilnikom o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev;

5. Potrdilo o strokovni usposobljenosti delavca za opravljanje strokovnih nalog varstva pri delu;

6. Druga potrdila in dokazila o izvajanju varstvenih ukrepov in normativov ter o izpolnjevanju obveznosti v zvezi z varstvom pri delu.

Povsem nova pa je zahteva, ki je uzakonjena z zakonom o varstvu pri delu, po pismeni izjavi, zato dajemo obširnejšo razlago.

V primerjavi s prejšnjim temeljnim in republiškim zakonom o varstvu pri delu je pismena izjava kot javna listina po svojem namenu zamenjala atest pri delovnih pripravah in napravah na mehanični pogon ter pri sredstvih in opremi za osebno varstvo pri delu, ki so bila izdelana pri nas in za katere ni bilo ustreznega predpisanega jugoslovanskega standarda.

Varnostni atest je bil odpravljen zato, da ne bi ocenjevali, kaj je varno po opravljenem delu, temveč se naj to ocenjuje že pri projektiranju in izdelovanju sredstva za delo. Po zakonu o varstvu pri delu izdajajo pismeno izjavo samo projektantske in druge organizacije za svoje projekte, zgrajene objekte ali uvožene priprave, naprave in sredstva za osebno varstvo pri delu ter za uvoženo investicijsko-tehnično dokumentacijo, in sicer:

1. K projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora izdati pismeno izjavo projek-

tantska organizacija, ki je izdelala projekt za novogradnjo ali rekonstrukcijo gradbenega objekta. Taka pismena izjava pa se zahteva samo za projekte tistih gradbenih objektov, v katerih se bodo opravljali gradbeni procesi. Ne zahteva pa se pismene izjave za projekte objektov za opravljanje del pod zemljo, pod vodo, na prostem (gozdarstvo). Za taka dela se zahteva poseben program varstvenih ukrepov.

2. Za pridobitev uporabnega dovoljenja ali dovoljenja za poizkusno obratovanje zgrajenega ali rekonstruiranega objekta mora izdati pismeno izjavo gradbeno izvajalska organizacija, ki je takšen objekt gradila. Tako izjavo bo zahteval inšpektor, oziroma tisti, ki je zahteval izdajo gradbenega dovoljenja.

3. K projektni dokumentaciji za tehnološki proces mora izdati pismeno izjavo tista organizacija, ki je tako dokumentacijo izdelala.

4. K projektni dokumentaciji delovne priprave na mehanizirani pogon, ki je namenjena za delovne procese, mora dati pismeno izjavo tista projektantska, konstruktorska ali druga organizacija, ki je tako projektantsko dokumentacijo izdelala.

5. K projektni dokumentaciji za izdelavo sredstev in opremo za osebno varnost pri delu izda pismeno izjavo tista organizacija, ki je tako napravo izdelala.

6. Kuvoženim delovnim pripravam in napravam in kuvoženim sredstvom in opremo za osebno varstvo pri delu izda pismeno izjavo tista trgovska, uvozna ali druga organizacija, ki uvozi delovno napravo, pripravo in napravo, oziroma sredstvo za osebno varnost pri delu.

Pismena izjava kot javna listina mora vsebovati vse elemente, ki so zanjo predpisani, ker je le tako veljavna. Podpišeta jo odgovorna oseba in odgovorni strokovni delavec, ki sta pooblaščen za podpisovanje v delovni organizaciji.

Alojz Klemenšek

Primož Save — Linorez

TOZD TP PAMEČE

USPEH, KI JE PRESENETIL (ALI PA TUDI NE)

Poslovni uspeh ob polletju presenetljivo slab — sledili so sklepi in ukrepi — zaključek leta ponovno presenetljiv — kako jim je uspelo.

Ob novici, da je TOZD TP Pameče zaključila poslovno leto s pozitivnim rezultatom (to sicer še ni uradno potrjeno), smo se spomnili razgovora z Otom Čegovnikom v mesecu avgustu, ko nam je dal izjavo, ki se nam je zdela zelo optimistična. Dejal nam je: »Poslovno leto bomo zaključili s pozitivnim rezultatom.« Za tiste, ki ne poznajo dobro kolektiva te TOZD in njegovega vodstva in ki so poznali situacijo, v kateri se je tedaj nahajala ta TOZD, se je zdela njegova izjava nerealna.

Novica o uspehu nas je napolnila med delavce te TOZD z željo, da bomo izvedeli, kako jim je uspelo precejšnjo izgubo spremeniti v pozitiven rezultat. Zapletli smo se v pogovor z Otom Čegovnikom, Antonom Rubinom, predsednikom delavske kontrole, in Janezom Verdinekom, članom IO OO ZS.

V razgovoru smo želeli dobiti odgovore na vprašanja: kako so lahko s precejšnjo sigurnostjo trdili, da bodo leto končali brez izgube, kaj vse so storili, tako individualno kot kolektivno, kako je kolektiv reagiral na situacijo in na ukrepe, ki so jih sprejeli, kako so se ukrepi odražali pri delu.

»Situacije, v kateri smo se znašli sredi lanskega leta, je kriva vrsta činiteljev: od nepoznavanja naših proizvodov na trgu, tržna situacija predvsem na domačem trgu. To nas je prisililo iti v izvoz, vendar po cenah, ki so nas potisnile v izgubo. Ob taki situaciji smo sprejeli vrsto ukrepov, s katerimi smo želeli popraviti našo

nič kaj rožnato situacijo. Naš namen je bil doseči čim višjo kvaliteto in produktivnost ob racionalnem koriščenju materialov in delovnega časa, preusmeritev na druge proizvode, predvsem na podboje, povečanje delovne discipline itd.

Ko smo zvedeli, v kakšnem stanju smo, smo bili zaskrbljeni. Zavedali smo se, da se je v preteklosti poslovalo z izgubo, da so vsi v LESNI prispevali precej sredstev za modernizacijo in da smo dolžni, da pokažemo drugačne rezultate. Ukrepi, ki so jih sprejeli organi (vodstvo, družbenopolitične organizacije ter zbor kolektiva), so se nanašali na prekinitev vseh pogodb za izvoz izdelkov, ki smo jih prodajali pod ceno, da se prodaja preusmeri predvsem na domači trg, kjer so se kazali znaki oživljene konjunkturo.

Poudariti pa moram, da bi vse te ukrepe izvršili zelo težko, če ne bi imeli podpore v vseh članih kolektiva, ki se je tokrat izkazal kot homogena celota, ki živi in dela za svoj TOZD,« nam je povedal Oto Čegovnik.

»Uspeh, ki smo ga dosegli nas navdaja s ponosom, da smo bili sposobni prebroditi težaven položaj in dokazati sebi in drugim, da smo sposobni doseči dobre rezultate. Uspeh je rezultat zelo dobre organiziranosti, tako tehnološke kot samoupravne. Menim, da tudi naše vodstvo nima težkega dela, saj vedo, da imajo podporo v vseh članih kolektiva, da jim člani zaupajo. Brez tega najbrž tudi takega rezultata ne bi bilo. Naš odbor samoupravne delavske kontrole je vse skozi sodeloval, spremljal dogajanje in dajal nasvete. Kot član delavske kontrole moram dati

naši OO ZS in aktivu ZK priznanje za podporo, ki so jo nudili članom odbora samoupravne delavske kontrole,« nam je pripovedoval Anton Rubin.

Janez Verdinek pa nam je povedal: »Usodno za nas bi bilo, če bi nas zajelo malodušje. Menim, da so se vsi člani zavedali, da moramo delati tako, da je lahko sama proizvodnja potekala čim bolj nemoteno. Zavedali smo se, da moramo s proizvodi doseči tako kvaliteto, da nas ne bo sram prodajati jih pod našim imenom — pod imenom TP Pameče, OZD LESNA Slovenj Gradec.

Skratka, prizadevali smo si, da smo v čim krajšem času, ob racionalnem času in izkorišča-

nju materialov, izpolnjevali naročila.«

»Stanje ob polletju nas je prisililo, da smo praktično čez noč preusmerili proizvodnjo. To je zahtevalo od vseh veliko fizičnega in psihičnega dela in napora. Preusmeriti smo se morali na zahtevnejšo proizvodnjo proizvodov posebne izvedbe. Šlo je za biti ali ne biti. Uspeh smo videli v prodoru s kvalitetskimi proizvodi na domačem in na zahtevnem zahodnoevropskem tržišču. Danes vem, da nam je uspelo. Če rečem nam, mislim na slehernega delavca, zaposlenega v TOZD,« je ob zaključku razgovora povedal Oto Čegovnik.

Urednik, foto: F. Jurač

TOZD ŽAGA MUŠENIK

NA ZADNJI DAN STAREGA LETA

Prispevek nam je poslal Slavko Florin, naš upokojenec. Menimo, da moramo prispevek objaviti, saj je poln toplih besed in zahvale delavca, ki je odšel v pokoj in bil ob lepi gesti svojih nekdanjih sodelavcev na TOZD Žaga Mušenik prijetno presenečen.

TOZD Žaga Mušenik je ob zaključku leta sklicala člane svojega kolektiva in se ob tem spomnila tudi svojih upokojenec. Povabili so nas na zaključek leta 1976, le-tega smo se udeležili v glavnem vsi upokojeneci. Ko smo bili vsi zbrani, nas je predsednik delavskega sveta lepo pozdravil in predal besedo direktorju TOZD. Ta nas je seznanil z rezultati poslovanja. Povedal je, da je obrat med letom dobro gospodaril in postavljeni plan tudi dosegel. Vsem prisotnim pa je povedal, da jih čakajo v letošnjem letu večje težave, ker je

v planu obnavljanje TOZD in postavitve novega polnojarmenika ali krožne žage. Ob koncu svojega govora nam je vsem želel obilo sreče in zdravja v novem letu.

Upokojenec je predsednik delavskega sveta obdaril z darilom in čestitko. S tiskom roke pa nam je zaželel mnogo sreče in zdravja v novem letu. Pogostili so nas z dobro kapljico in še boljšim prigrizkom, tako da se je ustvarilo prijetno razpoloženje med nami in delavci TOZD.

Celotnemu kolektivu TOZD Žage Mušenik se v imenu vseh upokojenecov najlepše in najtopleje zahvaljujem za povabilo, obdaritev in pogostitev, za katero so morali denar prislužiti s težkim delom med letom.

Se enkrat — hvala vam!

Slavko Florin,
Sp. Javorje 19
Črna

ODMEV NA ČLANEK UGIBANJE

HUMANOST JE ŽIVA...

Socialna služba podjetja nam je kakor tudi ostalim osnovnim organizacijam sindikata posredovala poročilo o socialni problematiki družine Unaut iz Podvelke. Štirje otroci so ostali sami, trije še nepreskrbljeni. Najstarejši, rojen 18. 6. 1961, se je zaposlil pri gradbenem podjetju. Otroci živijo pri starih starših v nemogočih življenjskih razmerah.

Decembra smo na seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obravnavali problematiko teh otrok in sklenili, da ob izplačilu osebnih dohodkov izvedemo akcijo zbiranja prostovoljnih prispevkov. Akcija je uspela. Skupno smo zbrali 2440 din. Ni bilo člana kolektiva, ki ne bi prispeval vsaj 10 din. Posebej pa moram imenovati še člana, ki je prispeval 200 din, in sicer Peter Šatur, vodja PE Prodajalne Pameče.

Prav bi bilo, da bi v vseh TOZD kakor tudi v skupnih službah izvedli takšno akcijo. Sleherni član kolektiva bi naj dal prispevek, ki lahko pomaga tem otrokom iz finančnih težav. Seveda to ne more nadomestiti topline urejenega doma, ki tem otrokom ni bil naklonjen, ublaži pa lahko revščino, v kateri otroci živijo.

Seznanjeni smo bili tudi, da je TOZD Tovarna oken Podvelka, kjer je bil oče teh otrok zaposlen, že veliko pomagala, zato se tisti, ki še niste sodelovali v tej akciji, zamislite nad tem problemom in čimprej pozitivno ukrepite!

Alenka Šimič

Janez Verdinek: Vedeli smo, da moramo doseči tako kvaliteto, da se svojih proizvodov ne bomo sramovali — foto: F. Jurač

Anton Rubin: Uspeh, ki smo ga dosegli, nas navdaja s ponosom — foto: F. Jurač

OBDARITEV UPOKOJENCEV

Tudi iz Črne se nam je s prispevkom, v katerem piše o obdaritvi upokojencev, oglašil Pavel Pušnik.

Delovna organizacija TOZD Gozdarstvo Črna je ob novem letu obdarila svoje upokojence. S tem je dokazala, da delavci, ki so pri težkem in napornem delu pustili svoje moči in zdravje, niso pozabljeni.

Upokojenec Anton Pušnik je bil prijetno presenečen, ko mu je revirni vodja Jože Lesnik prinesel darilo, s katerim se je njegova nekdanja delovna organizacija spomnila nanj. Upokojenec »Tonč« se je revirnemu vodji s solzami v očeh za-

hvalil za človeško in tovariško pozornost.

Tako so bili obdarjeni tudi drugi upokojenci Gozdarstva Črna, kar so si s svojim minulim delom nedvomno tudi zaslužili.

P. S.

Spoštovano uredništvo!

Ta dopis vam pošiljam v želji, da ga v taki ali v popravljeni obliki objavite, saj lahko spodbudno deluje na tiste delovne organizacije, ki morda tega niso storile.

Hvala!

Pavel Pušnik,
Jazbina 8
62393 Črna na Koroškem

TOZD NOVA OPREMA

PRED VRATI JE PRAZNOVANJE
25. OBLETNICE TOZD

V kolektivu TOZD NOVA OPREMA se pospešeno pripravljajo na praznovanje 25. obletnice obstoja delovne organizacije. »Rojstni« dan te organizacije je v mesecu marcu.

Imenovana je bila komisija, ki bo pripravila in vodila samo praznovanje, ki ga namestijo združiti s praznovanjem občine Slovenj Gradec. Komisijo sestavljajo: Bernard Rut-

nik, sekretar, Karel Bricman, predsednik delavskega sveta, Janko Dunaj, sekretar OO ZKS, Ivan Krajnc, predsednik OO ZSS, in Franc Pušnik, predsednik zbora delavcev.

Z združitvijo praznovanja 25. obletnice obstoja s praznovanjem praznika občine Slovenj Gradec se želijo natančneje predstaviti krajanom, predvsem pa mladim Slovenjgradčanom.

BO SIS REŠITEV?

Pred leti sem v našem listu pod naslovom »Za staro pravdo« pisal o naši borbi proti strupenim plinom v Mežiški dolini.

Vprašanje onesnaževanja zraka in delovanje strupenih plinov v naši dolini še zdaj ni povsem rešeno, lahko trdim, da je še vedno zelo zaskrbljujoče.

Moramo priznati, da se je železarna Ravne zelo potrudila vsaj omejiti uhajanje žvepla v ozračje. Nabavila je drago filtrirno napravo iz uvoza, katera jim je dolgo nagajala, vendar ni odnehala v borbi proti onesnaževanju zraka, čeprav jo to stane ogromne vsote denarja. Letno tudi redno izplačuje ocenjeno škodo. Za koliko zdaj železarna po svoji prizadevnosti manj onesnažuje zrak, tega na oko ne bi mogel zapisati, številka v tri dni pa bi bila neodgovorna — za podatke se namreč nisem zanimal. Lahko zapišem le to, da železarna ni več problem, saj smo se prepričali, da imajo razumevanje in se res trudijo, da se ta problem dokončno reši.

Zelo velik problem pa je še vedno Rudnik svinca in topilnica Mežica. Ne zato, ker nam Rudnik ne izplačuje 15% škode, za katero ga je obsodilo Okrožno sodišče v Mariboru. Mnogo hujše je to, ker rudnik še vedno, in sicer vedno bolj zastruplja ozračje in okoliška zemljišča. Zastrupitve očitno čutijo kmetje v okolici Črne in Mežice. Pogini, zasilni zakoli in vedno večja jalovost krav, vse to so očitni dokazi delovanja strupenih plinov iz topilnice Zerjav. Nekateri kmetje so obupani in že resno mislijo na izselitev.

O tem žgočem problemu se pogosto sproži živahna razprava na sejah raznih samoupravnih organov: sekcije za kmetijstvo SZDL, OK SZDL, Kmetijske zemljiške skupnosti, na delegaciji kmetov za sejo SO, kmetijski zadrugi, krajevni skupnosti in prav gotovo še kje. Delegati razpravljajo, se razburjajo, plini pa uničujejo naprej.

Ali smo res proti temu neodgovornemu uničevanju narave, da o zdravju ljudi sploh ne govorimo, brez moči! Lahko v naši socialistični samoupravni družbi dela nekdo nekaj, kar na določenem predelu uniči naravo za zmeraj? Kaj živina, divjad, ljudje? Ne dela tega namerno, toda presneto malo se potruji, da bi to preprečil ali vsaj omejil!

Bo kos temu nerešljivemu problemu novo ustanovljena Samoupravna interesna skupnost za varstvo okolja? Bomo rešili to vprašanje s samoupravnimi sporazumi? Bomo videli.

Odnehati ne smemo!

Ajnžik

Ga poznate

Takšen je bil, ko se je zaposlil pri našem podjetju. V novembru 1976 pa je odšel v zaslužni pokoj.

Naj ga predstavim, da ne bo preveč ugibanja — **Franc Klemenc** iz Mislinja, nazadnje zaposlen kot skladiščnik žagane-ga lesa na žagi Otiški vrh.

Rodil se je v Zgornjem Doliču leta 1919, kjer še danes živi, ostal je zvest kraju kakor stroki. Vso delovno dobo izven prisilne zaposlitve med okupacijo je prebil v lesni stroki, pravi lesni črv kot temu pravimo.

Izhaja iz gozdarske delavske družine, že oče je bil drvar. Sam se je komaj odrasel šolskim klopem zaposlil pri lesu. Pred vojno in med vojno je služboval pri privatnih lesnih trgovcih. Po osvoboditvi je bil zaposlen na žagi Mislinja kot žagovodja in pozneje obratovodja. Nekaj časa je služboval še v Pamečah in na žagi Slovenj Gradec. S 1. 1. 1966 je bil premeščen na žago Otiški vrh, kjer je dopolnil delovni staž.

Malo jih je v našem podjetju, ki so že od ustanovitve podjetja njegovi zvesti člani, bil je pionir lesne industrije — našega podjetja. Tako je izmed prvih v letu 1975 prejel priznanje in nagrado za 30-letno delo v lesni industriji pri našem podjetju.

Vsa ta dolga delovna doba v lesni industriji mu je dala bogate izkušnje, s katerimi je do-

Franc Klemenc

sti pripomogel k našemu gospodarjenju in razvoju podjetja.

Med okupacijo je bil kot nezanesljiv poslan na delo v Nemčijo. V letu 1944 se je aktivno vključil v NOB.

V pokoj odhaja še poln energije, saj je za svoja leta izredno vitalen. Na srečo ima hoby lovstvo, ki ga bo še nadalje držalo v dobri kondiciji.

Ob upokojitvi ti želimo, da bi še dolgo zdrav in zadovoljen užival sadove dolgoletnega plodnega dela.

Prav tako se ti še enkrat zahvalimo za ves tvoj trud in zvestobo.

Tvoji sodelavci!

ŽELIMO JIMA ZDRAVJA
IN VRAČANJA V GOZD

Ob koncu lanskega leta sta zapustila kolektiv obrata za kooperacijo Radlje dva najstarejša sodelavca: delovodja gojitvene skupine Ignac PERUŠ, ki je dosegel polno delovno dobo in je bil redno upokojen, ter Alojz KASPER, gojitveni delavec iz Primoža, ki je bil invalidsko upokojen.

Pospremimo ju na novo pot s hvalečnostjo za njun prispevek, ki sta ga dala gozdarstvu radeljskega področja.

IGNAC PERUŠ je še čvrst mož, letos je slavil 60-letnico, saj je bil rojen 16. oktobra 1916 leta, se pravi še v Avstro-ogrske. Rodil se je pri Mejniku na St. Vidu. Za šolo ni bilo veliko časa, naredil je par razredov v Vuzenici, vendar je moral hitro prijeti za delo. Začel je kot pastir, potem pa nadaljeval kot voznik in tesač. Vozil je les s konji za lesne trgovce — največ za Tavčarja iz Vuzenice.

Potem se je priučil tesarskega dela. V tistem času so namreč po večini sekali gradbeni les in ga obdelovali v trame. S sekiro je šel za delom tudi v Avstrijo.

Ob začetku vojne se je poročil v Bistriškem jarku pri Pipeju, kmalu nato pa je bil mobiliziran v nemško vojsko.

V Franciji je ušel od Nemcev in se priključil odporiškem gibanju. Leta 1945 je kot borec prekomorske brigade dočkal konec vojne. Po demobilizaciji je postal komandir milice na Muti.

Vendar ga je srce vleklo nazaj v gozd, to je tja, kjer je živel in delal že od rane mladosti. Že 1947. leta je postal logar pri okrajni upravi za gozdarstvo za revir Pernice, kjer je kljub raznim reorganizacijam gozdarske službe ostal vse do formiranja gojitvenih skupin, ko je postal delovodja perniške skupine in je svoj delokrog razširil.

Naca poznamo kot človeka polnega energije. Poleg vestnega opravljanja službenih nalog (Nadaljevanje na 12. strani)

Ignac Peruš

(Nadaljevanje z 11. strani)

log smo ga vedno našli kot iniciatorja in vodjo vseh družbenih akcij na področju Pernic in Jerneje. Bil je predsednik vseh gradbenih odborov za elektrifikacijo in gradnjo cest na tem področju. Veliko se je angažiral za zbiranje sredstev od kmetov in od organizacij, da je akcijo izpeljal.

Danes je na rezultate lahko ponosen, kajti opravil je veliko delo.

Poleg velike družbene angažiranosti je viden napredek dosegel tudi na svojem domu. Z ženo sta vzgojila številno družino, skoraj na novo zgradila hišo in gospodarsko poslopje. Na posestvu Reš, ki sta ga dobila po agrarni reformi, v svoji okolici najnaprednejše gospodarita.

Zaradi delavnosti in ugleda je bil tudi pogosto izvoljen za občinskega odbornika.

Prepričani smo, da Nac tudi sedaj ne bo miroval. Še naprej bo zavzeto delal v družbeno in svojo korist.

Mogoče si bo utrgal več časa za lov in tako ostal v stiku z gozdom ter vsemi številnimi

Alojz Kašper

nasadi, ki jih je osnoval in negoval na področju Jerneja in Pernic.

Nac, želimo vam še naprej trdnega zdravja ter sreče in uspehov na tem novem nadaljevanju življenjske poti!

ALOJZ KAŠPER odhaja v pokoj na osnovi invalidnosti z 38 leti priznane delovne dobe, star 56 let. Dejansko pa ima delovne dobe več, saj si je sam začel služiti kruh že z 10. letom.

Rojen je bil na Primožu pri Sedovniku v oferski družini na začetku poletja 1920. leta. Doživljal je usodo drugih oferskih otrok. Starši s štirimi otroki so se večkrat selili po kočah antonskih kmetov v iskanju boljših življenjskih pogojev. Lojze je moral hitro poprijeti za delo. Z 10 leti je kot pastir za ovce pri Krem-ljaku že sam začel skrbeti za sebe. Za šolo seveda ni bilo časa, le dvakrat na teden, ko so imeli veronauk, je lahko pustil ovce in šel v šolo.

Ko je malo odrasel je postal volar in hlapec, menjal gospodarje in se malo dalj časa ustalil pri Maleju na Antonu.

Ni čudno, da se je v tem času nagibal k naprednemu revolucionarnemu gibanju, ker je na sebi občutil krivice tedanje družbe. 1940. leta je bil poklican na odsluženje vojaškega roka v staro jugoslovansko vojsko. Razpad te vojske in napad okupatorjev je dočakal v Sodražici na Dolenjskem.

S tovariši se je po ovinkih napotil proti domu, toda že v Celju so ga prestregli Nemci in ga poslali v Nemčijo kot vojnega ujetnika. Tu je ostal 2 leti, ko je dobil dopust, je ostal doma. Oktobra 1943. leta so ga Nemci mobilizirali in ostal je v Nemčiji do zloma Hitlerjevega režima. Na dan zmage, 9. maja 1945. leta, se je po naporni in dolgi poti spet vrnil na Primož.

Ze 3. oktobra 1945. leta je začel z delom pri gozdni upravi. Torej je KAŠPER eden najstarejših oziroma prvih gozdnih delavcev v povojni gozdarski organizaciji na našem področju. Menjal je sicer veliko firm in šefov, delal pa je vedno isto delo — do 1961. leta je bil sekač, po poškodbi, ki jo je dobil ob prometni nesreči, pa je bil premeščen na gojitvena dela, kjer je ostal do upokojitve.

Gozdno delo je bilo pred letom 1960 še veliko bolj naporno kot danes. Hoja na delo tudi po več ur daleč, delo z ameriškankami in sekirami, dolga ročna sprava, pozimi tudi samotež s sankami, so zahtevala od gozdnih delavcev veliko naporov. Ti delavci, ki so vse to skusili, znajo ceniti današnje pridobitve: ceste, prevoze na delo, motorne žage, tople malice...

KAŠPER je bil vedno priden, zanesljiv in vesten delavec. Čeprav mu zdravje po nesreči ni najbolje služilo, je z močno voljo vztrajal pri delu in se trudil za čim boljši uspeh.

Pred 11 leti si je zgradil tudi lepo leseno hišico, kjer živi z ženo in s tremi otroci, od ka-

terih sta starejša fanta že zapušlena kot šoferja, hčerka pa še obiskuje šolo.

Ob našem slovesu, ko odhaja v zaslužni pokoj, mu želimo, da bi se v redu odpočil, da bi ga malce razrahljano zdravje ne zapustilo in da bi se še vračal v gozd vsaj kot lovec in obujal spomine na težka pa tudi lepa leta, ki jih je preživel v gozdu. Za ves prispevek, ki ga je dal našemu gozdarstvu, pa iskrena hvala.

Tone Modic

SPORT IN REKREACIJA

Smučarski tečaj na Pungartu

za mlajše cicibane, cicibane in pionirje iz DS SS

Pungart je bil nekaj dni zapored »gostitelj« delavcev DS SS, ki so se odločili naučiti se smučati oziroma izpopolniti svoje smučarsko znanje.

Prijavil se je predvsem nežni spol, tako da je čast moških med »mlajšimi cicibani« reševal Karli.

Res da je vreme v začetku pokazalo svoje zobe, zato pa je drugi del tečaja potekal v idealnih pogojih. Kljub številnim luknjam, ki so nastajale v snegu zaradi srečanja zadnjih plati z zemljo, pokrito s snegom, je vse potekalo v zadovoljstvo prijavljenk in prijavljenca, smučarskih učiteljev ter OO ZS, ki je tečaj organizirala.

Po končanem tečaju smo nekaj novo pečenih smučark povprašali o vtisih, mnenju in željah, o tem pa v naslednji številki glasila.

PRISPEVKE ZA VIHARNIK
POŠILJAJTE V UREDNIŠTVO DO 20. V MESECU.

PRILOGA

Z A K M E T I J S T V O

IZDAJA:

KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC

NIKAR SE PREVEČ NE ČUDITE IN SPRAŠUJTE, KAJ DELA V NAŠEM GLASILU ZNAK KOROŠKE KMETIJSKE ZADRUGE SLOVENJ GRADEC. LE-TA JE PREDVSEM NAMENJENA KMETOM ZADRUŽNIKOM IN TISTIM NAŠIM ČLANOM OK, KI SO TUDI ZADRUŽNIKI.

DA SE BOMO BOLJE RAZUMELI!

NAŠA OZD IN KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA STA SE DOGOVORILI, DA BO V LETOŠNJEM LETU PRIČELA KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA IZDAJATI GLASILO ZA VSE KMETE ČLANE ZADRUGE. GLASILO BO IZHAJALO KOT PRILOGA VIHARNIKA, V LETOŠNJEM LETU BODO IZŠLE ŠTIRI ŠTEVILKE. PRVO ŠTEVILKO SVOJEGA GLASILA LAHKO KMETJE ZADRUŽNIKI PRIČAKUJEJO ŽE V MESECU MARCU.